

Den canadiske repræsentant fremhævede, at der burde gives prioritet til spørgsmålet om at forhindre en videre udbredelse af atomvåben ligesom til problemet om at hindre fremkaldelse af krig på grund af fejlbedømmelse eller „svigten af kommunikationsmidler“. Canada havde i Genève fremsat forslag om at vedtage en deklARATION for at hindre stationering af masseødelæggelsesvåben i det ydre rum, og hvis dette forslag vedtoges, ville det efter canadisk opfattelse være et stort skridt på vejen mod indførelse af en lovgivning for det ydre rum. Også spørgsmålet om oprettelse af atomfri zoner burde drøftes i Genève.

Den svenske repræsentant (udenrigsminister Torsten Nilsson) udtalte bl. a., at der måtte lægges stor vægt på de første skridt til nedrustning, endog skridt, der lå forud for planernes første stadium. Som et sådant skridt nævntes at fastlåse rustningerne på nuværende niveau. Et andet skridt var forhindring af spredning af atomvåben. I denne forbindelse nævnte taleren Undénplanen om en „klub“ af lande uden atomvåben. Han foreslog, at svarene på generalsekretærens cirkulære vedrørende Undénplanen oversendtes til nedrustningsudvalget. Med hensyn til svarenes indhold understregede han betydningen af, at betingelserne for at påtage sig en forpligtelse til ikke at akceptere atomvåben blev klarlagt. Spørgsmålet om sikkerhedsgarantier var væsentligt, og i sit svar til generalsekretæren havde Sverige da også betinget sig ret til på ny at overveje sagen, hvis der ikke var opnået en overenskomst før udløbet af 1963.

Den danske delegationsformand, *fhv. minister Frode Jakobsen*, udtalte bl. a. (jfr. Bilag IV) tilfredshed med dannelsen sidste år af en ny 18-magtsnedrustningskomité. Det var endnu for tidligt at vurdere arbejdet i Genève i enkeltheder, men det vigtigste var at samle anstrengelserne om det, der kunne blive en begyndelse til nedrustning, nemlig atomprøvestop, forhindring af krig ved uheld eller fejlregning og en undersøgelse af de tekniske og politiske muligheder for at verificere nedrustningsforanstaltninger. Danmark havde sympati for det resolutionsforslag, som var fremlagt af Den forenede arabiske Republik (jfr. foran) og så ligeledes med sympati på det af Brasilien m. fl. forelagte resolutionsudkast, hvorefter La-

tinamerika burde gøres til en atomfri zone. Sådanne zoner ville vel ikke være en endelig løsning på problemet om en videre spredning af atomvåben, men de kunne betyde et skridt fremad og tjene til en formindskelse af faren, hvis vedkommende lande ville afslutte bindende overenskomster om disse zoners oprettelse og sørge for behørig kontrolforanstaltninger.

Sluttelig udtalte taleren håbet om at der i de kommende måneder ville kunne opnås resultater af bestræbelserne på at gennemføre et atomprøvestop og at forhindre en spredning af den politiske kontrol med atomvåben.

USA og Sovjetunionen talte som de sidste under generaldebatten. I disse to landes indlæg blev de vestlige og de østlige synspunkter på og stilling til nedrustningsspørgsmålet på ny slået fast.

Fordømmelse af propaganda for præventiv atomkrig.

(Dagsordenens punkt 93).

I forbindelse med Sovjetunionens forslag under 17. samlings generaldebat om at optage spørgsmålet om fordømmelse af propagandaen for præventiv atomkrig som et særligt dagsordenspunkt cirkuleredes et sovjetisk memorandum. Heri erklæredes det bl. a., at det efter sovjetisk opfattelse var af vigtighed, at staterne højtideligt forpligtede sig til ikke at være den første til at anvende atomvåben, hvilket ville kunne ske ved vedtagelse af en resolution herom i plenarforsamlingen. Forslagets fremkomst motiveredes i øvrigt ved den fare for en kernevåbenkrig, som kaprustningen indebar, og som øgedes som følge af „den udbredte propaganda for en præventiv krig, som føres i NATO-landene“, og „fremkomne udtalelser på højeste niveau om, at disse lande først skulle slå til med atomvåbnet.“

Til det forklarende memorandum var knyttet et resolutionsudkast, som i fem operative paragraffer indeholdt dels fordømmelse af aggressive handlinger og krigspropaganda, dels en opfordring til alle lande om snarest muligt og inden seks måneder efter resolutionens vedtagelse at gennemføre lovgivning, hvorefter enhver